

## Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1937 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m.*

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t under Utgifter för kapitalökning (bil. 3), rubriken »Fonden för förslag till statsverket», föreslagit riksdagen att till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 11,170,000 kronor.

I särskilda utskottets vid 1936 års riksdag betänkande nr 1 i anledning av, bland annat, Kungl. Maj:ts proposition nr 225 angående försvarsväsendets ordnande, vilket betänkande i förevarande del av riksdagen lämnats utan erinran, har utskottet (sid. 178 ff.) angivit vissa byggnadsarbeten, vilka stode i samband med den nya försvarsorganisationen. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten beräknades av utskottet till sammanlagt 37,812,000 kronor enligt följande fördelning:

Lantförsvaret	.....	kronor	7,591,000
Sjöförsvaret	.....	»	5,838,000
Flygvapnet	.....	»	23,843,000
Försvarsväsendets kemiska anstalt	.....	»	540,000
Summa kronor			37,812,000.

De för byggnadsarbetena erforderliga anslagen skulle upptagas bland utgifter för kapitalökning under fonden för förslag till statsverket.

De ifrågavarande byggnadskostnadernas fördelning på de olika budgetåren syntes utskottet i stort sett böra ske enligt följande plan:

*Armén.*

Första året, budgetåret	1936/1937	.....	2.0	milj. kronor
Andra »	»	1937/1938	.....	2.0 » »
Tredje »	»	1938/1939	.....	2.5 » »
Fjärde »	»	1939/1940	.....	1.091 » »
Summa			7.591	milj. kronor.

*Marinen.*

Första året, budgetåret 1936/1937	.....	1.117	milj.	kronor
Andra » » 1937/1938	.....	2.5	»	»
Tredje » » 1938/1939	.....	1.5	»	»
Fjärde » » 1939/1940	.....	0.721	»	»
		Summa	5.838	milj. kronor.

*Flygvapnet.*

Första året, budgetåret 1936/1937	.....	6.0	milj.	kronor
Andra » » 1937/1938	.....	6.0	»	»
Tredje » » 1938/1939	.....	5.0	»	»
Fjärde » » 1939/1940	.....	4.0	»	»
Femte » » 1940/1941	.....	2.843	»	»
		Summa	23.843	milj. kronor.

För budgetåret 1936/1937 har riksdagen, i huvudsaklig anslutning till nyssberörda plan, bland utgifter för kapitalökning under rubriken Fonden för förslag till statsverket till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat ett reservationsanslag av 9,127,000 kronor, att utgå av lånemedel. Nämda belopp har fördelats med 2,001,000 kronor för lantförsvaret, med 1,117,000 kronor för sjöförsvaret och med 6,009,000 kronor för flygvapnet.

Enligt vad departementschefen meddelat, föreligga nu från vederbörande myndigheter framställningar om anvisande på enahanda sätt av de medel för byggnadsändamål, som enligt förenämnda utskottsutlåtande avsetts för budgetåret 1937/1938.

Departementschefen har ansett sig till en början böra anmäla en i samband med berörda framställningar stående fråga angående disponerandet av ej mindre det för flygvapnet avsedda sammanlagda beloppet av 23,843,000 kronor, vilket på sätt nyss nämnts är avsett att fördelas på budgetåren 1936/1937—1940/1941, än även det reservationsanslag om 6,009,000 kronor, vilket för ändamålet redan beviljats för innevarande budgetår.

Enligt särskilda utskottets vid 1936 års riksdag utlåtande nr 1 (sid. 183 ff.) skulle berörda belopp, 23,843,000 kronor, användas för byggnadsarbeten vid flygvapnets särskilda förläggingsplatser, av vilket belopp 2,800,000 kronor skulle avse tjänstebostäder och 21,043,000 kronor övriga ändamål.

Det belopp om 6,009,000 kronor, vilket för flygvapnets del beviljats för innevarande budgetår, var enligt särskilda utskottets utlåtande nr 3 avsett att fördelas å de särskilda förläggingsplatserna på följande sätt:

	Tjänstebostäder	Övriga ändamål	Summa
Västmanlands flygflottilj	—	560,000	560,000
Roslagens flygflottilj	—	1,250,000	1,250,000
Jämtlands flygflottilj	—	1,235,000	1,235,000
Flygkrigsskolan	200,000	2,484,000	2,684,000
Övningsplatsen i Boden	—	280,000	280,000
	Summa kronor 200,000	5,809,000	6,009,000.

Emellertid har flygförvaltningen genom skrivelse den 2 december 1936 inkommit med ett förslag till användning av det för innevarande år anvisade anslaget till byggnadsarbeten för flygvapnet, som i åtskilliga avseenden skiljer sig från den sålunda av särskilda utskottet beräknade fördelningen. Enligt detta förslag skola icke några tjänstebostäder byggas vid flygkrigsskolan under innevarande år. Fördelningen av beloppet 6,009,000 kronor, vilket sålunda skulle helt användas till »övriga ändamål», skall enligt förslaget ske på följande sätt:

Västmanlands flygflottilj .....	kronor	1,060,000
Roslagens flygflottilj .....	»	1,190,000
Jämtlands flygflottilj .....	»	1,055,750
Västgöta flygflottilj .....	»	277,000
Svea flygflottilj .....	»	50,000
Flygkrigsskolan .....	»	2,375,000
Övningsplatsen i Boden .....	»	1,250
Summa kronor		6,009,000.

Det sålunda avgivna förslaget till disposition av det för innevarande år anvisade anslaget är avhängigt av en inom flygförvaltningen uppgjord förändrad plan för användningen och fördelningen av det för flygvapnets byggnadsarbeten avsedda beloppet 23,843,000 kronor i dess helhet. Denna plan innebär, att för »övriga ändamål», alltså bortsett från tjänstebostäder, skulle för de olika förläggningsplatserna avses ett sammanlagt belopp av 22,087,000 kronor.

Nämnda belopp, 22,087,000 kronor, överstiger vad som av särskilda utskottet beräknats för »övriga ändamål», eller 21,043,000 kronor, med 1,044,000 kronor. Flygförvaltningen har emellertid ansett, att det av särskilda utskottet beräknade sammanlagda beloppet för tjänstebostäder, 2,800,000 kronor, skulle kunna minskas med nyssberörda belopp 1,044,000 kronor till 1,756,000 kronor, vilket belopp enligt flygförvaltningens mening beräknades vara väl till fyllest med hänsyn till vad man hade anledning räkna med i fråga om civil bebyggelse på olika platser.

De förändringar i den nya planen, vilka betinga de sålunda ökade kostnaderna för »övriga ändamål» i förhållande till särskilda utskottets förslag, hänföra sig till de olika förläggningsplatserna på följande sätt:

	Minskning:	Ökning:
Västmanlands flygflottilj .....	—	305,000
Roslagens flygflottilj .....	—	2 36,000
Östgöta flygflottilj .....	20,000	—
Jämtlands flygflottilj .....	5,000	—
Västgöta flygflottilj .....	—	542,000
Svea flygflottilj .....	—	95,000
Flygkrigsskolan .....	109,000	—
Summa kronor		134,000
		1,178,000.
Nettoökning kronor		1,044,000.

Dessa förändringar i planen för byggnadsmedlens användning i vad avser flygvapnet, vilka såsom nämnts ansetts böra medföra åtskilliga rubbningar jämväl i den ursprungligen uppgjorda planen för användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget, sammanhänga dels med vissa ändrade beräkningsgrunder i fråga om hangarbyggnader m. m., dels med att vissa smärre byggnadsbehov yppat sig, med vilka i utskottets plan icke räknats, och dels med att uppsättningsplanen för flygvapnet befunnits i vissa avseenden betingade en något förändrad ordningsföljd mellan de byggnadsändamål, som i första hand böra tillgodoses.

Departementschefen har beträffande den föreliggande frågan för egen del anfört följande.

»Då de förändringar i planen för flygvapnets byggnadsarbeten, vilka enligt det anförda av flygförvaltningen föreslagits, obestriddligen medföra avsevärda fördelar i fråga om vissa förläggningsplatsers utrustning, finner jag mig för min del böra lämna den förändrade planen min anslutning, därvid emellertid förutsättningen alltjämt är, att det för flygvapnets byggnader i sin helhet beräknade beloppet, 23,843,000 kronor, icke kommer att överskridas och att de i försvarsbeslutet angivna årskvoterna av detta belopp icke undergå någon förändring. Jag utgår härvidlag ifrån, att försvarsbeslutet i förevarande del äger den innebörd, att de smärre förändringar i fråga om anslagens disponerande, som kunna av omständigheterna betingade, må inom de anvisade beloppen företagas av Kungl. Maj:t.

Därest riksdagen icke kommer att hava något att däremot erinra, är det vidare, med hänsyn till de påtagliga fördelar, som därigenom skulle vinnas, min avsikt att, för ernående av ett följdriktigt genomförande av den förändrade byggnadsplanen, i fråga om disponerandet av det för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål beviljade reservationsanslaget följa det förslag, som enligt vad nyss sagts i sådant avseende framlagts av flygförvaltningen med skrivelse den 2 december 1936.

Det förslag till disponerande av det för budgetåret 1937/1938 för flygvapnet avsedda anslagsbeloppet, vartill jag i det följande återkommer, är på flygförvaltningens förslag uppgjort i anslutning till den på förenämnda sätt förändrade planen för användningen av de ifrågavarande anslagsmedlen.»

Departementschefen har härefter övergått till de föreliggande framställningarna om anvisande av de medel för byggnadsändamål, som enligt försvarsbeslutet avsetts för budgetåret 1937/1938.

### **Armén.**

I sin skrivelse den 9 september 1936 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 har arméförvaltningen framlagt förslag rörande fördelningen av det belopp av 2,000,000 kronor, som enligt den förenämnda planen avsetts för lantförsvarets del för nämnda budgetår.

I sin förenämnda skrivelse har arméförvaltningen ytterligare hemställt, bland annat, att för nästkommande år ett belopp av 130,000 kronor måtte för budgetåret 1937/1938 på enahanda sätt anvisas av lånemedel för *uppförande av vissa bostadsbyggnader vid infanteriskjutskolan m. m.*, därvid

arméförvaltningen framhållit, att byggnadsarbetena i fråga vore erforderliga för genomförandet av den beslutade härorganisationen.

Till stöd för sistnämnda framställning har anförts, att genom härordningsbeslutet det årliga antalet subalternelever ökats från nuvarande 45 till 60, varigenom behovet av inkvarteringsrum komme att ökas med omkring 20, varav 5 för extra lärare och repetitörer. Vidare hade beslutats, att innehavarna av befattningarna såsom redogörare (kasernofficer), adjutant och expeditionsunderofficer skulle vara ständigt tjänstgörande å Rosersberg och följaktligen där bosatta. Inom kommunen finnes icke tillgång till hyreslägenheter i sådan omfattning och art, att personalens bostadsförhållanden kunde tillgodoses genom förhyrning. Inkvarteringsfrågan finge därför nödvändigtvis regleras genom kronans försorg.

Arméförvaltningen har vidare i fråga om infanteriskjutskolans sjukavdelning hemställt, att centralvärmeanläggning, en mindre badinrättning, en tvättstuga för befattningshavarna, en ny sjukavdelning samt W. C.-anläggning måtte anordnas för de av riksdagen beräknade anslagen till centralvärmeanläggning, tvätt- och badinrättning samt W. C.-anläggning vid infanteriskjutskolan, tillhopa 275,000 kronor. I 1936 års försvarsbeslut hade medel beräknats bl. a. för ifrågavarande tvätt- och badinrättning. Kostnadsberäkningen hade uppgjorts med hänsyn till den av försvarskommissionen föreslagna ökningen av manskapsstyrkan, vilken ökning av riksdagen inskränkts till 25 man. Det har därför nu icke ansetts förenligt med god ekonomi att å Rosersberg uppföra en tvättinrättning för tvätt av kronans persedlar.

### **Marinen.**

Marinförvaltningen har i skrivelse den 16 september 1936 hemställt, att det enligt förenämnda plan för budgetåret 1937/1938 för marinen beräknade beloppet, 2,500,000 kronor, måtte såsom reservationsanslag anvisas för nästkommande budgetår att utgå av lånemedel.

### **Flygvapnet.**

I skrivelse den 2 december 1936 har flygförvaltningen — i anslutning till en i ämbetsverkets skrivelse den 31 augusti 1936 angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 gjord hemställan, att ett belopp av 6,000,000 kronor måtte för nämnda budgetår avses såsom flygvapnets del av de ifrågavarande engångskostnaderna för byggnader m. m. — inkommit med en specificerad plan över de byggnadsarbeten, vilka i överensstämmelse med den förenämnda förändrade planen för byggnadsmedlens disponerande borde komma till utförande under nästkommande budgetår.

### **Försvarsväsendets kemiska anstalt.**

Arméförvaltningen har i sin förenämnda skrivelse den 9 september 1936 föreslagit, att den nybyggnad för försvarsväsendets kemiska anstalt, för

vilken riksdagen i planen över erforderliga byggnadsarbeten beräknat medel, måtte komma till utförande under budgetåret 1937/1938 och fördenskull hemställt, att det härför avsedda beloppet, 540,000 kronor, måtte såsom reservationsanslag anvisas av lånemedel.

Departementschefen har för egen del ytterligare anfört följande.

»De här återgivna, av myndigheterna gjorda framställningarna hänföra sig med det undantag för flygvapnet, för vilket jag förut redogjort, i stort sett till den plan för tillgodoseende av försvarsväsendets byggnadsbehov, som av särskilda utskottet åberopats i dess förenämnda utlåtande nr 1. Emellertid har det av arméförvaltningen för byggande av befälsbostäder vid infanteriskjutskolan äskade beloppet, 130,000 kronor, icke medtagits i sagda plan.

De skäl, som åberopats till stöd för framställningen om sistberörda anslagsbelopp, måste enligt min mening anses övertygande. Då byggnadsarbetet i fråga otvivelaktigt sammanhänger med genomförandet av den nya härordningen, synes det mig lämpligt, att det för ändamålet erforderliga anslagsbeloppet, 130,000 kronor, såsom övriga liknande anslagsmedel må utgå av lånemedel. Ett dylikt förfarande kommer, med hänsyn till det förhållandevis låga belopp ökningen i detta fall gäller, icke att medföra, att man för ett fullföljande av den tidigare förutsatta avskrivningsplanen behöver höja det årliga avskrivningsanslaget över det förut beräknade beloppet 3.8 miljoner kronor för år.

Vad beträffar arméförvaltningens framställning därom, att de för centralvärmeanläggning, tvätt- och badinrättning samt W. C.-anläggning vid infanteriskjutskolan enligt den förenämnda planen beräknade anslagsbeloppen, tillhoppa 275,000 kronor, måtte få användas för anordnande vid skjutskolan av centralvärmeanläggning, en mindre badinrättning, en tvättstuga för befattningshavarna, en ny sjukavdelning samt W. C.-anläggning, anser jag mig böra tillstyrka, att därest riksdagen icke finner anledning att däremot göra erinran, en dylik förändring av användningen av ifrågavarande anslagsbelopp må äga rum.

I övrigt föränleda myndigheternas uttalanden angående fördelningen av de för nästa budgetår för byggnadsändamål avsedda lånemedelsanslagen icke till annan erinran från min sida än att Kungl. Maj:t lärer böra äga att vid de särskilda medelsposternas ställande till myndigheternas förfogande inom ramen för de beräknade beloppen vidtaga de smärre förändringar med avseende å medlens användning, som kunna finnas av praktiska eller ekonomiska hänsyn påkallade.

I enlighet med det anförda skulle de för byggnadsändamål erforderliga lånemedelsanslagen för budgetåret 1937/1938 komma att belöpa sig till:

för armén	..... kronor	2,130,000
för marinen	..... »	2,500,000
för flygvapnet	..... »	6,000,000
för försvarsväsendets kemiska anstalt	..... »	540,000

Summa kronor 11,170,000.

Sistnämnda belopp, 11,170,000 kronor, bör i likhet med motsvarande anslag för innevarande budgetår anvisas som reservationsanslag bland utgifter för kapitalökning under fonden för förlag till statsverket och utgå av lånemedel.»

Enligt särskilda utskottets vid 1936 års riksdag utlåtande nr 1 skulle ett belopp av 23,843,000 kronor användas för byggnadsarbeten vid flygvapnets särskilda förläggningsplatser, av vilket belopp 2,800,000 kronor vore avsedda för tjänstebostäder och 21,043,000 kronor för övriga ändamål. Såsom av föreliggande proposition framgår har departementschefen nu föreslagit den ändringen i den beslutade planen för fördelningen av det för byggnadsarbetena i fråga fastställda beloppet att för enbart övriga ändamål skulle avses ett belopp av 22,087,000 kronor. Då nämnda belopp överstiger vad som av särskilda utskottet beräknats för övriga ändamål, eller 21,043,000 kronor, med 1,044,000 kronor har det av särskilda utskottet beräknade beloppet för tjänstebostäder, 2,800,000 kronor, i stället minskats med nyssberörda 1,044,000 kronor till 1,756,000 kronor, vilket senare belopp ansetts vara väl till fyllest med hänsyn till vad man hade anledning räkna med i fråga om byggelse för bostadsändamål på olika platser.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter har utskottet velat lämna utan erinran den ifrågasatta ändringen i den tidigare godkända planen för användningen av för flygvapnets byggnadsarbeten avsedda medel.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har utskottet ej heller funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *vissa engångskostnader för försvars-  
väsendets byggnader m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa  
ett reservationsanslag av 11,170,000 kronor.

Beträffande sättet för beredande av täckning för ifrågavarande anslag kommer utskottet att sedermera avgiva utlåtande.

Stockholm den 5 februari 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

---

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Nilsson i Malmö, Svensson i Kom-  
persmåla, Hansén, Bergström, Nilsson i Landeryd, Gustafsson i Benestad, Holmström,  
Larsson i Varberg, Magnusson, Bäcklund och Domö; samt

från andra kammaren: herrar Anderson i Råstock, Jansson i Falun, Magnusson i  
Skövde, Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Jeppsson, Svensson, Andersson i Prästbol, Nor-  
ling, Olsson i Staxäng, Persson i Tidaholm och Hansson i Rubbestad.

---